

ПРОФ. Д.П.С.Н. ПЛАМЕН КАЛЧЕВ

ПРАКТИЧЕСКИ СЕМИНАР
ПО ПСИХОЛОГИЧЕСКО ОЦЕНЯВАНЕ В ЮНОШЕСКА ВЪЗРАСТ:
ОБСЕСИИ И КОМПУЛСИИ

**ЕДНОДНЕВНИ
ОБУЧИТЕЛНИ
КУРСОВЕ ЗА РА-
БОТА С ПСИХО-
ЛОГИЧЕСКИ
ТЕСТОВЕ**

Практическият семинар включва:

(1) преглед на съдържанието и подходите за оценка на основните понятия: безпокойства, предъвкване на мисли, обсесии и компулсии. Дефиниции на обесивно-компулсивното разстройство в Петата ревизия на Диагностичния и статистически наръчник на психичните разстройства на Американската психиатрична асоциация (DSM-V, 2013).

(2) Запознаване и работа с три международно утвърдени скали:

- **Падуански въпросник за обсесии и компулсии (PI; Sanavio, 1988)** и по-късните ревизии: **PI-R** (van Oppen et al., 1995) и **PI-WSUR** (Burns et al., 1996);
- **Обесивно-компулсивен въпросник-кратка ревизирана версия (OCI-R, Foa et al., 2002);**
- **Въпросник за безпокойства на Щатския университет на Пенсилвания (PSWQ, Meyer et al., 1990).**

PI (PI-R, PI-WSUR) и **OCI-R** са сред най-популярните и широко използвани скали за оценка на обсесии и компулсиите както в клинични, така и в масови извадки, а данните за тях неизменно присъстват в съвременните обзори по проблема.

PSWQ е разработен в съответствие с представата за безпокойствата като личностна черта и е фокусиран върху оценка на клинично значимите равнища, но бързо придобива популярност и в неклинични масови извадки.

Анализът на безпокойствата има важно значение и при оценката на обсесии поради корелацията им (общата дисперсия) с реалистичните безпокойства.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДС-
КИ” ФИЛОСОФСКИ ФА-
КУЛТЕТ

КАТЕДРА ПО ОБЩА, ЕКСПЕ-
РИМЕНТАЛНА И ГЕНЕТИЧНА
ПСИХОЛОГИЯ
България, София 1504
Бул. ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ 15

Тел. 029308476; 029308482
Факс (+359-2) 9434447
[http://phls.uni-
sofia.bg/display.php](http://phls.uni-sofia.bg/display.php)

Българската адаптация на **Падуанския въпросник** (PI-BG) е извършена на няколко етапа с общо над 2000 лица. Използвани са оригиналната версия и двете по-късни ревизии. Окончателният български вариант включва 39 айтема за оценка на 6 компонента: *Руминации* (предъвкване на безпокоящи мисли), *Обсесии за причиняване на вреда*, *Обсесии за загуба на контрол върху импулсите*, *Миене*, *Проверяване*, *Обличане/подреждане*. Изчисляват се и три общи индекса: *Обсесии*, *Компулсии* и *Общ показател*.

Адаптацията на **Обсесивно-компулсивния въпросник** (OCI-R) с над 2000 лица възпроизвежда оригиналната 6-факторна структура: общо 18 айтема – по три за всеки от компонентите: *Обсесии*, *Миене*, *Проверяване*, *Подреждане*, *Трупане* и *Ментална неутрализация*.

Двете скали имат съответстващи си, но и специфични компоненти и затова съвместното им използване повишава надеждността, но разширява и диапазона на оценката.

Валидността е оценена чрез корелациите между двете скали, както и чрез корелации с Флоридски обсесивно-компулсивен въпросник (FOCI; Storch et al., 2007) и с редица външни променливи: обсесивни убеждения (значение/контрол на мислите, надценяване на опасността, свърхотговорност, перфекционизъм), потискане на мисли, безпокойства, тревожност, нерешителност, депресия и личностови разстройства.

Адаптацията на **Въпросника за безпокойства** (PSWQ) с 972 лица възпроизвежда двата традиционно извлечени фактора: *Наличие на безпокойства* и *Отсъствие на безпокойства*, на чиято основа се изчислява и общият показател.

Скалите се отнася към категория „В“ според приетите от Дружеството на психолозите в Република България правила за категоризиране на тестовете и работата с тях изисква бакалавърска или магистърска степен по психология.

Семинарът представлява интерес за училищни, детско-юношески и клинични психолози, както и за други психолози с професионални интереси в областта на психодиагностиката и оценяването.

ПРОГРАМАТА НА СЕМИНАРА ВКЛЮЧВА ДВА МОДУЛА:

(1) В **първия** участниците се запознават със:

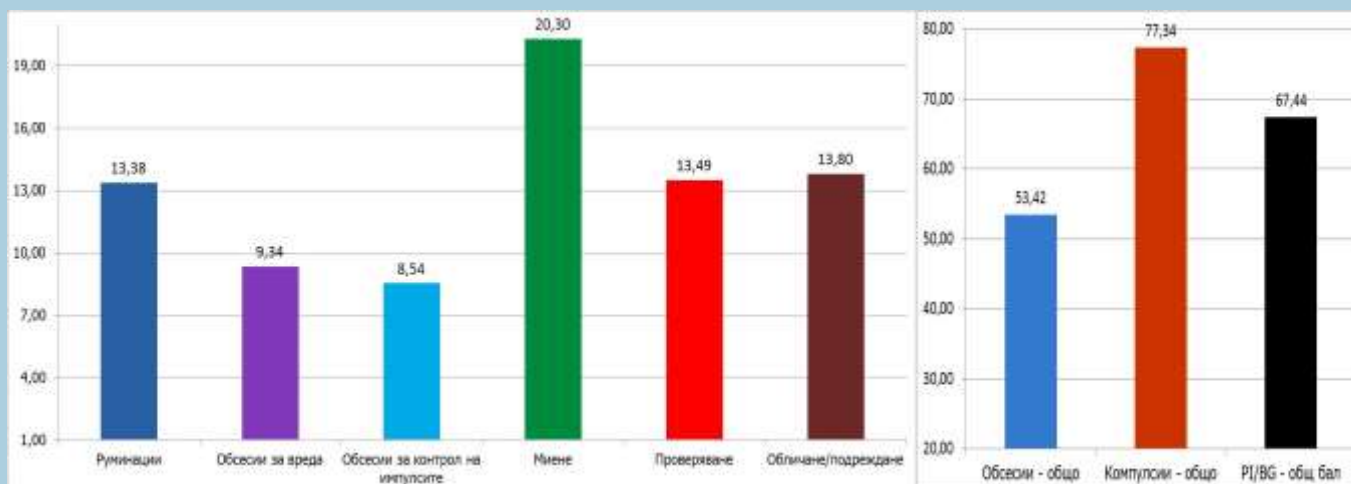
- съдържанието на оценяваните конструкти и тяхното операционализиране;
- българската адаптация на трите обсъждани инструмента: етапи, оценка на структурата, критичен анализ на надеждността и валидността;
- процеса на провеждане на изследването, изчисляването на суровия бал, трансформацията на данните в стандартни оценки и интерпретацията на резултатите.

(2) Във **втория** модул участниците въвеждат, обработват и интерпретират протоколи от обсъжданите инструменти на реални изследвани лица.

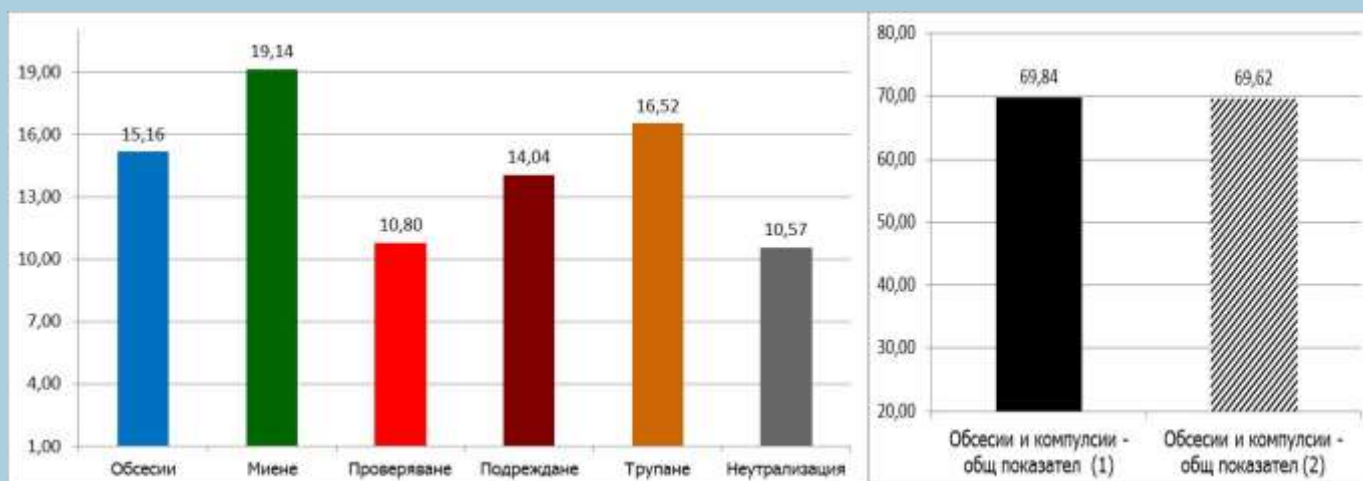
УЧАСТНИЦИТЕ В ТРЕНИНГА ПОЛУЧАВАТ:

- пълен комплект от материали, необходими за провеждане на изследването;
- изпълним Excel-файл за компютърна обработка (автоматично изчисляване и трансформация на суровия бал по субтестове и общи показатели в стандартни оценки и графично представяне на резултатите); Excel-файлът позволява режим на директно попълване на скалите върху екрана на компютъра;
- удостоверение за преминал курс на обучение.

ИЛЮСТРАЦИЯ: Фигура 1 и фигура 2 представят резултатите на момиче на 17 години по двете скали за обесии и компулсии (данните от Въпросника за безпокойства са пропуснати в илюстрацията).

Фигура 1. Стандартни оценки по компоненти ($X=10$; $SD=3$) и общи показатели ($X=100$; $SD=15$) на българската версия на Падуанския въпросник, момиче на 17 години

Фигура 2. Стандартни оценки по компоненти ($X=10$; $SD=3$) и общи показатели ($X=100$; $SD=15$) на българската версия на Обесивно-компулсивния въпросник, момиче на 17 години

Занятията се провеждат в събота, в аудитория 211, IV блок на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (спирка „Хотел Плиска“), при предварително фиксирана дата или при наличие на минимален брой от 6–8 заявки за дадена с̀ала.

Карта:

<http://goo.gl/maps/cBVOs>

За използването на обсъжданите по време на тренинга с̀али е публикувано ръководство (П. Калчев (2013). *С̀али за тревожност в детска и юношеска възраст. Част 5. Обсесии и компулсии*. София: Изток-Запад), което може да се купи в мрежата за книгоразпространение или по време на тренинга. Ръководството представя в детайли българската адаптация на инструментите, но не съдържа комплекта от материали, необходими за провеждане на изследването.

ТАКСА ЗА УЧАСТИЕ В ТРЕНИНГА: 75 лева

Заплащането може да се извърши:

(1) в Паричен салон на Ректората на СУ или

(2) по банков път.

Име на получателя – СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет – СДК

IBAN на получателя – BG52 BNBG 9661 3100 1743 01 при БНБ ЦУ

Основание за плащане: Практически семинар за оценка на психично благополучие в юношеска възраст.

Име на вносителя

ВРЕМЕ И МЯСТО НА ТРЕНИНГА

16 май 2015 г., аудитория 211, IV блок на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (спирка „Хотел Плиска“).

ПРОГРАМА

10.00 – 13.00 ч. Първи модул: основни конструкти и тяхната оценка.

14.00 – 17.00 ч. Втори модул: въвеждане, обработка и анализ на протоколи на реални изследвани лица.

Забележка: За въвеждане и анализ на резултатите е препоръчително участниците да разполагат с преносим компютър с инсталиран MS Excel.

Кандидатите трябва да изпратят заявление за участие в тренинга (свободен текст), сканирани копия на диплома за завършена бакалавърска или магистърска степен по психология и платежно нареждане по банковата сметка на СУ до координатора на обучението, г-жа Анелия Георгиева, имейл: nel_georgieva@abv.bg.

За други едnodневни обучителни курсове за работа с психологични тестове с водещ проф. Пламен Калчев вж.:

<http://phls.uni-sofia.bg/article/180#tab0>

http://phls.uni-sofia.bg/documents/articles/180/Kalchev_ScalesTrainingBroshuraLAST.pdf

ДИСТАНЦИОННА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

Семинарът се предлага и в дистанционна форма, която изисква по-активна роля на участниците.

1. Кандидатът изпраща: (1) до координатора А. Георгиева (nel_georgieva@abv.bg) заявление за участие в тренинга, сканирани копия на: диплома за завършена бакалавърска или магистърска степен по психология и платежно нареждане по банковата сметка на СУ и (2) заявление за участие в дистанционна форма на обучение до водещия тренинга П. Калчев (ppkalchev@yahoo.com; pkalchev@phls.uni-sofia.bg).

2. След това курсистът получава Декларация за неразпространение на скалите, която трябва да върне подписана по електронен път (сканирано копие).

3. Курсистът се запознава с Ръководството за използване на скалите. (Ръководството, описващо в детайли работата с инструментите, може да бъде закупено в мрежата за книгоразпространение.)

4. Възникналите въпроси относно конструирането и използването на скалите се обсъждат по електронен път.

5. Курсистът получава комплект от материали, необходими за провеждане на изследването, изпълним Excel-файл и протоколи със сурови данни.

6. След въвеждането на данните и изчисляване на резултатите (с помощта на изпълнимия Excel-файл), те се връщат с кратка интерпретация.

7. При необходимост на кандидата се задават допълнителни въпроси относно интерпретацията на резултатите.

На потвърдилите по този начин компетентността си да работят със скалите курсисти се издава удостоверение.

Таксата за участие в дистанционната форма на обучение е същата, както за груповата форма.

ЗА ЗАПИСВАНЕ:

Анелия Георгиева
инспектор
Продължаващо обучение
тел.: 9308 351; 987 10 46
имейл:
nel_georgieva@abv.bg

ЗА ВЪПРОСИ ОТНОСНО ФОРМИТЕ НА ПРОВЕЖДАНЕ, ПЛАНИРАНИ ТРЕНИНГИ И ДР.:

проф. Пламен Калчев
телефон:
029308 240
имейл:
ppkalchev@yahoo.com
pkalchev@phls.uni-sofia.bg